

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 257/07-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. januára 2008 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť B., s. r. o., B., zastúpeného advokátom JUDr. D. K., B., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Er 3593/06 (pôvodne vedenom pod sp. zn. E 1968/98) a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo B., s. r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Er 3593/06 (pôvodne vedenom pod sp. zn. E 1968/98) porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Er 3593/06 (pôvodne vedenom pod sp. zn. E 1968/98) prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

3. B., s. r. o., priznáva finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Bratislava II p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava II je p o v i n n ý uhradiť B., s. r. o., trovy konania v sume 6 296 Sk (slovom šesťtisícdeväťdesiatšesť slovenských korún) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. D. K., B.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. III. ÚS 257/07-9 z 27. septembra 2007 prijal na ďalšie konanie sťažnosť B., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Er 3593/06 (pôvodne vedenom pod sp. zn. E 1968/98).

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol, že:

„Na základe nášho návrhu (ako oprávneného) na súdny výkon rozhodnutia vydal Okresný súd Bratislava II uznesenie zo dňa 20. 1. 1999 č. k. E 1968/98, ktorým voči povinnému J. V. (...) nariadil súdny výkon rozhodnutia predajom hnutel'ných vecí. Dňa 9. 5. 2002 súd upustil od súpisu hnutel'ných vecí povinného a spísal zápisnicu o bezvýslednosti súpisu. Dňa 27. 2. 2006 sme v súlade s prechodným ustanovením § 372m O. s. p. (účinným od 1. 9. 2005) podali počas nariadeného súdneho výkonu rozhodnutia návrh na vykonanie exekúcie súdnej exekútorke JUDr. Z. D. (...) a zároveň sme podaním zo dňa 24. 2. 2006

oznámili súdu, že sme podali návrh na vykonanie exekúcie a požiadali sme o postúpenie veci súdnej exekútorke. Výzvou zo dňa 18. 10. 2006 č. k. 39 Er 3593/2006 súd vyzval súdnu exekútoriku, aby v lehote 10 dní vyčíslila výšku pohľadávky a uznesením zo dňa 31. 1. 2007 č. k. 39 Er 3593/2006-25 súd žiadosť súdnej exekútoriky o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol z dôvodu nevyčíslenia pohľadávky. Proti tomuto uzneseniu sme dňa 28. 2. 2007 podali odvolanie, o ktorom odvolací súd doteraz nerozhodol (...).

Z tejto situácie v konaní Okresného súdu Bratislava II možno vidieť zbytočné prietahy spočívajúce v:

1. nečinnosti súdu vôbec (za obdobie od 20. 1. 1999 do 9. 5. 2002 (tzn. po dobu viac ako 3 rokov) a za obdobie od 9. 5. 2002 do 18. 10. 2006 (tzn. po dobu viac ako 4 roky) súd vôbec nekoná,

2. robení úkonov a vydaní rozhodnutia znemožňujúceho vydať našu pohľadávku.“

Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Er 3593/06 porušil jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a prikázal mu zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 Sk, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia v sume 7 492 Sk.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci listom sp. zn. Spr. 2127/07 z 30. novembra 2007 vyjadrila predsedníčka okresného súdu, v ktorom uviedla:

„Na tunajšom súde je vedené exekučné konanie pod sp. zn. 39/Er/3593/2006 na návrh oprávneného: B., s. r. o., B. proti povinnému: J. V., B. pre vymoženie pohľadávky vo výške 1.140,- Sk s prísl.

Návrh bol doručený súdu dňa 17. 12. 1998 a vedený pôvodne pod sp. zn. E/1968/1998, dňa 26. 08. 2006 bola vec prevedená do registra Er v zmysle § 372m ods. 1, 2 O. s. p.

Dňa 31. 01. 2007 bolo vydané uznesenie č. k. 39 Er/353/2006-25, ktorým bola žiadosť súdnej exekútoriky o udelenie poverenia zamietnutá. Predmetné rozhodnutie bolo uznesením Krajského súdu Bratislava č. k. 17 CoE/169/2007-36 zrušené a vec vrátená na ďalší postup.

Dňa 30. 11. 2007 bolo vydané poverenie pre súdnu exekútorku JUDr. Ing. Z. D. Vo veci nešlo o skutkovo a právne závažnú vec.

K prietahom v konaní došlo v dôsledku nedostatočného personálneho obsadenia v oddelení „Er“, ako aj z dôvodu, že zákonná sudkyňa JUDr. N. P. bola na stáži na Krajskom súde Bratislava od 01. 01. 2007.“

Rovnaké skutočnosti týkajúce sa úkonov okresného súdu, zistil aj ústavný súd z obsahu spisu.

Predsedička okresného súdu v podaní z 30. novembra 2007 a právny zástupca v podaní z 10. decembra 2007 uviedli, že netrávajú na ústnom pojednávaní vo veci.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde

sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 253/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni uvedený stav právnej neistoty.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ (I. ÚS 24/03, II. ÚS 66/03, IV. ÚS 15/03), pričom „tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným rozhodnutím“.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní okresného súdu došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 813/00, I. ÚS 20/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Ústavný súd (obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva) pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

Pri vyhodnotení doterajšieho konania vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 39 Er 3593/06 podľa troch označených základných kritérií ústavný súd dospel k týmto záverom:

1. Predmetom konania vo veci vedenej v súčasnosti okresným súdom pod sp. zn. 39 Er 3593/06 je zaplatenie peňažnej sumy, ktoré tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a vec z právneho a skutkového hľadiska nevykazuje znaky náročnosti. Ústavný súd vychádzajúc z doterajšej dĺžky konania, jeho priebehu a dosiaľ dosiahnutých výsledkov konštatuje, že nezistil také okolnosti, ktoré by zdôvodňovali priebeh konania jeho zložitosťou.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil takú závažnú skutočnosť, ktorá by mohla byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu. Sťažovateľ bol v konaní aktívny a súčinnosťný. Pri hodnotení správania sťažovateľa ako účastníka súdneho konania, dospel ústavný súd k záveru, že sťažovateľ neprispel k predĺženiu doterajšej doby konania.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, uplatnením ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup okresného súdu. Ústavný sa zaoberal postupom okresného súdu v posudzovanej veci, a to nielen z hľadiska sťažovateľom namietaných (označených) období, ale aj z hľadiska celkového priebehu posudzovaného súdneho konania.

Ústavný súd po zvážení všetkých okolností pri hodnotení postupu okresného súdu, najmä s prihliadnutím na doterajšiu dobu konania a na skutočnosť, že konanie začalo ešte v roku 1998, konštatuje, že doterajšia dĺžka konania (takmer 9 rokov) nemôže byť považovaná za zodpovedajúcu požiadavke konania bez zbytočných prietahov, ako to vyžaduje čl. 48 ods. 2 ústavy. Uvedené okolnosti sú dostatočné na to, aby oprávnili ústavný súd k záveru, že sťažovateľova právna vec nebola prerokovaná bez zbytočných prietahov. Ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Er 3593/06 bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva a slobody porušil, vo veci konal [podobne aj § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde]. Vzhľadom na to ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom v súčasnosti pod sp. zn. 39 Er 3593/06 konal bez zbytočných prietahov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa ods. 5 citovaného zákonného ustanovenia ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 20 000 Sk poukazujúc najmä na celkovú doterajšiu dĺžku konania pred okresným súdom.

Podľa názoru ústavného súdu nemožno spravodlivo žiadať, aby účastník konania čakal na výsledok súdneho konania, ktoré nie je právoplatne skončené ani po 9 rokoch. U sťažovateľa oprávnene takýto postup okresného súdu vyvoláva stav právnej neistoty. Vychádzajúc z tohto pohľadu na pozíciu sťažovateľa, princípov spravodlivosti a spôsobu zavŕšenia ochrany základných práv sťažovateľa, ako aj z konkrétnych okolností tohto prípadu ústavný súd dospel k záveru, že finančné zadosťučinenie v sume 20 000 Sk, ktoré je okresný súd povinný zaplatiť v súlade s výrokom tohto nálezu, je primeraným zadosťučinením spojeným s porušením označených práv sťažovateľa.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. D. K. Právny zástupca sťažovateľa si v sťažnosti uplatnil trovy konania v sume 7 492 Sk, ktoré bližšie špecifikoval. Základom na výpočet náhrady za úkon právnej služby je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2006 v sume 17 822 Sk. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania v sume 6 296 Sk z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva

úkony právnej služby v hodnote po 2 970 Sk (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie sťažnosti). Ďalej ústavný súd priznal právnemu zástupcovi sťažovateľa dvakrát náhradu režijného paušálu po 178 Sk podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Ústavný súd vyslovil povinnosť okresného súdu uhradiť trovy právneho zastúpenia právnemu zástupcovi sťažovateľa.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. januára 2008